

служби (гідна оплата праці, система стимулів); 3) забезпечення громадських свобод (система соціально-правового контролю і моральної дії на політиків з боку громадського суспільства).

Враховуючи викладене вище, можна зробити висновок, що механізми протидії корупції в зарубіжних країнах принципово не відрізняються. Основна відмінність полягає в підходах та мотивації їхнього застосування. Дослідження міжнародного досвіду запобігання та протидії корупції свідчить про те, що за сучасних умов прояви корупції стали чинниками, що створюють загрозу національній безпеці та демократичному розвитку більшості країн світу, негативно впливають на всі сторони суспільного життя. Що стосується перспектив подальших досліджень у цьому напрямі, то вони полягають передусім у з'ясуванні можливостей імплементації основних механізмів протидії політичній корупції у країнах ЄС.

1. Публічно-правова протидія корупції : навчальний посібник / В. В. Топчій, В. А. Шкелебей, Т. М. Супрун. – Ірпінь : УДФС, 2016. – 206 с
2. Андрущенко Л. В. Сутність явища "корупція" та причини її існування [Текст] / Л. В. Андрущенко // Право і суспільство. – 2016. – № 3(1). – С. 148–153.
3. Семенов В. Кому по силам победить коррупцию? / В. Семенов // Вечерний Харьков. – 2009. – № 143. – 22 декабря
4. Проекти ВГО "Успішна Україна" <http://uspishnaukraina.com.ua>

Трень Тетяна Олександрівна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Токар Андрій Анатолійович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Корупція – негативне соціальне явище, що є характерним сьогодні для будь-якого суспільства, будь-якої держави. Жодна країна у світі нині не може оголосити себе вільною від корупції. Проте в деяких державах все ж функціонують ефективні програми протидії цій проблемі. Вивчення іноземних механізмів у боротьбі з корупцією є дуже перспективним для запозичення позитивного міжнародного досвіду, особливо за тієї умови, що в нашій країні сьогодні відсутній власний реальний механізм.

Метою цієї роботи є розгляд зарубіжного досвіду протидії корупції та

можливості його імплементації в Україні. Пропонуємо розглянути країни, у яких найкраще налагоджені програми боротьби з корупцією.

Дуже корисним є досвід монархічної Японії. Він полягає у запровадженні суворих обмежень у фінансуванні виборчих кампаній, окремих партій, інших політичних організацій, громадських формувань. Цікавим є те, що норми японського законодавства фіксують регламентований порядок здійснення пожертвувань на користь кандидатів на виборах, організації та діяльності політичних фондів, встановлюють суворий порядок фінансової звітності[1]. Таке нововведення є цілком доцільним, бо саме у політичній сфері фіксується чимало правопорушень, пов'язаних з корупцією. Вважаємо за необхідне запровадження і в Україні такої програми звітності, яка запобігатиме незаконним зловживанням посадовими особами.

Слід відзначити, що достатньо ефективна система боротьби з корупцією діє у Фінляндії. Вона ґрунтується на ефективній нормативно-правовій базі й підтримці суспільства. На думку міжнародної неурядової організації по боротьбі з корупцією «Трансперенсі Інтернешнл» Фінляндія є однією з найменш корумпованих країн світу. У Фінляндії дії, що кваліфіковані як «корупція», караються або штрафом, або ув'язненням строком до чотирьох років, в залежності від ступеня громадської небезпеки злочину [2]. З цього випливає очевидний висновок, що фінська система боротьби з корупцією не відносить корупційні діяння до злочинів, а переважно кваліфікує як адміністративні правопорушення, за здійснення яких можна понести кримінальну відповідальність тільки у разі їхньої особливої тяжкості.

Естонія так само, як і Фінляндія є однією з найменш корумпованих у Європі. Треба сказати, ще в 90-х роках корупцію тут була досить поширеним явищем, зокрема і в правоохоронних органах. У 1991 році уряд Естонії взяв курс на прийняття нового антикорупційного законодавства. У 2002 році було прийнято Кримінальний кодекс, який встановив сувору відповідальність за корупцію. Одержання хабаря загрожує в'язницею до п'яти років (повторне – до десяти років), посередництво в хабарі – штраф або позбавлення волі. За надання цінного подарунка, хабаря, крім позбавлення волі, додатковим видом покарання суд може застосувати конфіскацію майна. Вважаємо, що запровадження такої системи санкцій є достатньо ефективним та «стимулює» утримуватися від незаконних зловживань.

Чималі досягнення у подоланні корупції має Південна Корея. В цій країні запроваджено антикорупційну програму «OPEN», яка втілює принцип відкритості інформації про ухвалення державними службовцями різного рівня управлінських рішень [3]. Це правильне рішення, на нашу думку, адже суспільство повинне відчувати, що його думка цінна і важлива.

Досить цікавим та ефективним у боротьбі з корупцією є досвід Німеччини та Словаччини. Там у цей процес досить активно задіяна громадськість. Зокрема, поліція федеральної землі Нижня Саксонія запровадила прийом анонімних повідомлень від громадян. До вищезазначеного спецпідрозділу

надійшло чимало повідомлень, більшість із яких підтвердилося. Карні справи було відкрито у 124 випадках, з яких 30% справ стосуються корупції. Слід відзначити, що така взаємодія між поліцією та громадськістю не тільки є ефективною у боротьбі з корупцією, а й сприяє підвищенню рівня довіри до правоохоронних органів.

Ще однією країною, в якій громадськість залучається до запобігання корупції є Швеція. Тут у цьому процесі задіяні різноманітні громадські організації. Постійний аналіз рівня корумпованості в тих чи інших сферах суспільства здійснює шведська громадська організація «Інститут проти хабарів»[4]. Якщо такі організації буде створено і в Україні, суспільство зможе контролювати стан боротьби з корупцією в нашій державі та брати у ній безпосередню участь.

Пропонуємо розглянути також Канаду. У цій державі антикорупційні заходи закріплені й у кримінальному, і в конституційному праві. Досить цікавим є той факт, що кримінальну відповідальність несуть і ті, хто отримував хабар, і ті, хто його пропонував. Вважаємо таке нововведення було б корисно запровадити і у нашій країні. Урядовцю в Канаді загрожує покарання шляхом позбавлення волі терміном до 14 років, причому він автоматично позбавляється депутатського мандата з дня визнання його провини в суді. Погоджуємося з тим, що за такої системи санкцій можна досягти позитивного результату.

Отже, підсумовуючи вищесказане, треба зазначити, що ефективна протидія корупції є можливою тільки за умови, що зусилля держави і суспільства загалом у цьому напрямі співпадають. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі полягають передусім у з'ясуванні можливостей імплементації основних механізмів протидії політичній корупції в інших країнах у відповідну практику України.

1. Nevmerzhyč'kyj Je. V. Korupcija v Ukraini: pryčyny, naslidky, mehanizmy protydii': monografija / Je. V. Nevmerzhyč'kyj. – K.: KNT, 2008. – 368 s.

2. Семенов В. Кому по силам победить коррупцию? Вечерний Харьков. 2009. № 143. С. 4.

3. Задорожний С.А. Механізми запобігання та протидії корупції в органах місцевої влади : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Київ, 2016. 251 с.

4. Теоретико-правові засади протидії корупції : науково-аналітична доповідь / авторський колектив : Дейнека В. Ф., Кармаліта М. В., Розум О. М., Шавло І. А., Шкуренко Н. Г. – Ірпінь : НДІ фінансового права, 2014. – 39 с